

Position paper

Kabinetsvisie waterstof en Routekaart Groen Gas voor de Vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

6 Mei 2020

Geachte leden van de vaste Kamercommissie van EZK,

Hartelijk dank dat u mij in de gelegenheid stelt om de zienswijze van de provincie Drenthe en onze samenwerkingspartners over de Kabinetsvisie waterstof onder de aandacht te brengen. In deze paper ga ik achtereenvolgens in op de wijze waarop waterstof in onze provincie reeds wordt toegepast, onze appreciatie van de Kabinetsvisie waterstof en ook zal ik stilstaan bij een aantal aandachtspunten m.b.t. de verdere uitwerking van de Kabinetsvisie.

Drenthe steunt waterstof in het belang van de energietransitie

Waterstof speelt een belangrijke rol in de energietransitie. In het Klimaatakkoord zijn daarover afspraken gemaakt en is een stevige ambitie opgenomen. Drenthe wil bijdragen aan het ontsluiten van de belangrijke rol van deze duurzame energiedrager en vormt samen met Groningen en Friesland 'de' Hydrogen Valley. Uit de Kabinetsvisie blijkt dat regio's een belangrijke sleutelrol vervullen bij de verdere uitrol van waterstof. In onze provincie werken private en publieke partijen nauw samen aan de opschaling van waterstofproductie en innovatieve technologische toepassingen voor bijvoorbeeld vervoer en de woningbouw. Ik wil ter illustratie stilstaan bij een selectie van projecten uit onze provincie.

GZI Next Emmen

Op het terrein van de voormalige gaszuiveringsinstallatie (GZI) in Emmen wordt gewerkt aan de realisatie van een lokale 'energy hub', waarbij waterstofproductie, groen gas productie en zonne-energie op één locatie samenkomen en de in gebruik geraakte aardgasinfrastructuur zoveel mogelijk hergebruikt zal worden. We hopen op deze locatie al op korte termijn een grootschalige waterstoffabriek te kunnen realiseren die waterstof gaat leveren aan industrie en vervoer.

Waterstof vulpunnennetwerk

Om het rijden op waterstof aan te jagen komen in 2020-2021 zes innovatieve kleinschalige waterstof vulpunten in Drenthe. Zij vormen samen een dekkend netwerk voor personenauto's. Het initiatief komt van de bedrijven Resato (producent van waterstof vulpunten) uit Assen en Orange Gas uit Heerenveen. Zij willen vanuit Drenthe het netwerk verder uitbouwen naar Groningen en Friesland. Resato en Orange Gas werken hierin samen met Gasunie en Friesland Lease. Om de vulpunten te kunnen realiseren krijgen de partijen financiering vanuit de Drentse Energie Organisatie (DEO), het energiefonds van de provincie. DEO gaat ook werken met laagdrempelige leningen om de aanschaf van waterstofauto's te stimuleren.

Waterstofwijk Hoogeveen

Zoals ook in de waterstofvisie benoemd, wordt in Hoogeveen een nieuwbouwwijk van een kleine 100 woningen ontwikkeld die volledig met waterstof verwarmd zal worden. Hiervoor worden nieuwe verwarmingsketels op waterstof ontwikkeld. Nog interessanter is mogelijk de tweede fase van het project: uitrol van de technologie naar de naastgelegen bestaande wijk van 1100 woningen en daarmee aantonen dat waterstof in de bestaande bouw kan worden geïmplementeerd. De gemeente Hoogeveen heeft hiervoor een aanvraag ingediend voor een bijdrage bij het ministerie van BZK in het kader van het programma aardgasvrije wijken.

Kabinetvisie waterstofvisie

Het zal u duidelijk zijn geworden dat in Drenthe waterstof in de belangstelling staat. We hebben dan ook met genoeg kennisgenomen van de waterstofvisie van het kabinet. Het kabinet laat zien werk te willen maken van een geïntegreerde waterstofeconomie in Nederland. Naar onze mening geeft de visie impulsen op de juiste gebieden met aandacht voor innovatie, opschaling en internationale samenwerking. De centrale rol die de regio en met name Noord-Nederland speelt in de plannen van de minister zien wij als erg belangrijk. Zo kunnen Rijk en regio pilots zoals de waterstofwijk in Hoogeveen gezamenlijk faciliteren.

Het echte werk gaat nu beginnen. We zijn dan ook erg benieuwd naar de volgende stappen en de concrete uitwerking van de visie in het aangekondigde waterstofprogramma. Wij zijn bereid om met de minister hier invulling aan te geven. Wij hebben hierbij alvast een paar aandachtspunten.

Opschaling

Het kabinet faciliteert de opschaling van waterstof door per 2021 een deel van de bestaande klimaatontwikkelingsmiddelen voor tijdelijke exploitatiesteun beschikbaar te stellen. Hiervoor zet het kabinet circa € 35 miljoen per jaar in. Dit is een belangrijke, eerste stap in opschaling en kostenreductie van waterstof. De minister geeft aan dat met het voorgestelde opschalingsinstrument een serieuze start kan worden gemaakt met de opschaling van elektrolyse richting de 100 MW geïnstalleerd vermogen **Onze verwachting is echter dat dit niet voldoende zal blijken om de ambitie van 500 MW electrolysecapaciteit in 2025 te realiseren, zoals afgesproken in het Klimaatakkoord.** Volgens "Een programmatische aanpak voor innovaties op het thema waterstof in Nederland voor de periode 2020 – 2030 – Waterstof voor de energietransitie" van TKI Nieuw Gas ligt de financieringsbehoefte voor waterstof technologieën tot 2030 waarschijnlijk boven de € 1,5 miljard. Noord-Nederland gaat alleen al uit van een benodigde publieke steun van € 100 miljoen per jaar in de periode t/m 2024¹. **Het is daarom van belang om de ontwikkelingen de komende periode nauwgezet te monitoren en om waar nodig bij te sturen.**

Exploitatiesubsidie versus innovatie- en demonstratiesubsidie

De exploitatiesubsidie voor de opschaling van waterstof geschiedt door herschikking van een deel van de bestaande middelen voor waterstofpilots binnen de DEI+. Door een deel van de middelen aan te wenden voor de ondersteuning van innovatieve pilots via de DEI+ en een ander deel te gebruiken voor opschaling beoogt het kabinet op de meest kosteneffectieve manier hoopt de minister een substantiële kostenreductie van groene waterstof te realiseren. **Wij maken ons zorgen dat de zo nodige innovatie- en demonstratieprojecten voor verschillende energietransitie-technologieën nu minder ondersteuning zullen ontvangen. Het kabinet kort immers op innovatie en demonstratie om de exploitatiesteun te bekostigen. Ook hier vinden wij het van belang dat het gebruik van de DEI+ wordt gemonitord en dat op tijd wordt bijgestuurd, mocht dat nodig zijn.**

Sturing integrale keten

Om een geïntegreerde waterstofeconomie te worden is het van belang dat de alle elementen binnen de waardeketen worden ondersteund: van grondstof, productie, opslag, transport, distributie en het gebruik van waterstof. **Een integrale benadering van de keten is daarom belangrijk, waarbij ook wordt gekeken naar demonstratie van waterstoftoepassingen.**

¹ Investeringsagenda waterstof Noord-Nederland.

Gebruik van Nederlandse bedrijvigheid en kennis

De investeringen in waterstof bieden ook economische kansen en het perspectief voor meer werkgelegenheid. In Drenthe plukken sommige bedrijven hier al vruchten van. We zien op dit moment internationale waardeketens ontstaan voor de uitrol van waterstoftechnologie. We vinden het belangrijk dat de Nederlandse industrie belangrijke schakels voor deze ketens kan leveren en waarderen daarom de aandacht die in het stuk van TKI Nieuw Gas (Waterstof voor de energietransitie: Een programmatische aanpak voor innovaties op het thema waterstof in Nederland voor de periode 2020 – 2030) hieraan wordt geschonken.

We zouden het op prijs stellen als het nationale waterstofprogramma concreet kan uitwerken **op welke manier de Nederlandse industrie een krachtige positie in de internationale waterstofketens kan verwerven.**

Routekaart Groen Gas

RENDO/NTRA heeft op verzoek van uw Kamercommissie ook een position paper ingestuurd. De Provincie Drenthe werkt in de regio onder meer met RENDO/NTRA nauw samen aan de energietransitie. In de position paper van RENDO/NTRA is ook aandacht besteed aan de Routekaart Groen Gas. Wij sluiten ons aan bij de punten rondom dit thema die RENDO/NTRA in haar position paper heeft opgenomen.

Voor een nadere toelichting, aanvullende informatie of het beantwoorden van vragen naar aanleiding van het bovenstaande ben ik altijd bereid.

Hoogachtend,

Tjisse Stelpstra
Gedeputeerde Provincie Drenthe